List 42. **NOVICE** Tečaj LVI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 21. oktobra 1898.

Politiški oddelek.

Vseučilišče.

Te dni sta bili na Dunaju dve deputaciji slovenskih odvetnikov in sta pri ministerskem predsedniku grofu Thunu in pri posamičnih resortnih ministrih posredovali radi ravnopravnosti slovenskega jezika pri graškem nadsodišči in sploh pri cesarskih avtonomnih uradih. Zajedno je bila pri tej priliki vročena vladi spomenica „Slovenske Matice“, društva „Pravnik“ in profesorskega zbora ljubljanske bogoslovnice zaradi ustanovitve vseučilišča v Ljubljani.

Ministerski predsednik grof Thun, kateri se je v obče kazal jako naklonjenega in pravičnega potrebam in zahtevam slovenskega naroda, se za idejo vseučilišča v Ljubljani ni mogel ogreti in je obljubil šele potem, ko ga je dotična deputacija poučila, da Slovenci nikakor ne zahtevamo izključno slovenskega vseučilišča kakor je ministerski predsednik mislil, ampak da se v smislu sklepa kranjskega deželnega zbora poganjamo za, potrebam slovenskega naroda vstrezajoče, utrakvistično urejeno vseučilišče, — da hoče tej zadevi posvetiti svojo pozornost, kar je pač za nas jako slaba tolažba.

Ta odgovor ministerskega predsednika je slovensko občinstvo jako vznemiril in razburil in to le ne proti vladi, ampak — če prav morda po krivici — tudi proti slovenskim in hrvatskim poslancem. Proti vladi zategadelj, ker se je smatralo postopanje ministerskega predsednika kot dokaz vladne nenaklonjenosti napram zahtevam slovenskega naroda, kot dokaz, da hoče vlada slovenske poslance samo izkoristiti, ne da bi ugodila narodovim željam, proti poslancem pa zategadelj, ker je občno dasi morda neutemeljeno domnevanje, da so storili zopet enkrat veliko nerodnost in zahtevali popolno slovensko vseučilišče namesto utrakvističnega, ali pa se niti v sedanjem toli ugodnem trenotku, ko imajo priliko, za narod kaj res važnega in izdatnega izposlovati, ne potrudijo niti toliko, da bi ministerskega predsednika informovali, da ne zahtevamo samo slovenske univerze, ampak univerzo z različnimi učnimi jeziki, katera bode ustrezala potrebam vseh južnoavstrijskih dežel in v njih prebivajočih narodov.

Pogajanja mej Slovenci in mej vlado še vedno niso končana in tudi glede vseučilišča še ni izrečena zadnja beseda. Ljubljanski občinski svet je v prvi seji po rečeni neugodni izjavi ministerskega predsednika, to je minoli torek, sklenil resolucijo, s katero je naročil ljubljanskemu drž. poslancu, naj se z vso odločnostjo zavzame za ustanovitev vseučilišča, a če bi ne dosegel uspeha, naj iz tega izvaja vse politične konsekvence. Zajedno je občinski svet naročil županu, naj gre osebno na Dunaj in naj v tej zadevi posreduje pri ministerskem predsedniku.

Stvar se dožene v kratkem in tekom prihodnih dnij bomo vedeli pri čem da smo, ali smemo upati, da dobimo vseučilišče ali ne. Naša sodba je, da uspeh ne more izostati, ako poslanci akcijo spretno vodijo in ako se pri pogajanjih z vlado postavi vseučilišče na prvo mesto kot poglavitna zahteva vsega naroda.

Odveč bi bilo naglašati še enkrat veliki obče državni, a tudi slovensko kulturni in slovensko politični pomen vseučilišča v Ljubljani. Ta pomen je tako očiten, da bi se morali slovenski poslanci postaviti na stališče aut — aut in vladi brezozirno zaklicati, ali nam daj vseučilišče, ali pa gremo v opozicijo.

Znamenitost vseučiliškega vprašanja je najlepše in najtehtnejše pojasnjeno v spomenici, katero so vladi vročili „Slovenska Matica“ društvo „Pravnik“ in profesorski zbor ljubljanske bogoslovnice in katero so tekoči teden obelodanili malone vsi slovenski listi.

Nakrat seveda celega vseučilišča, s pravoslovno, modroslovno in bogoslovno fakulteto ne moremo dobiti, ker urejevanje in pripravljanje traja več let in ker za takojšnjo otvoritev nedostaje dušnih sredstev.

Toda s stipendijami za izobražbo profesorjev nam še ni pomagano in mi bi se nikakor ne mogli sprijazniti s tem, da bi se slovenski poslanci zadovoljili s sti-

pendijami za vzgojo visokošolskih profesorjev kot nadomestilom za vseučilišče.

Absolutno ne! Stipendije nam bodo dobro došle ali vlada nam more dati takoj vseučilišče, četudi popolno vseučilišče samo na papirju, v istini pa morda se polovico dveh fakultet. Mislimo si namreč, da vlada lahko brez odlašanja ustanovi vseučilišče, za začetek pa imenuje samo nekaj profesorjev za pravoslovno in za bogoslovno fakneteto tako, da bodo prvoletniki lahko obiskovali ta predavanja, v tem pa bo vlada dosti časa imela, da spopolni ta začetek utrakristične univerze.

Upamo, da se slovenska zahteva glede vseučilišča realizira in da slovenski poslanci ne pridejo praznih rok z Dunaja domov.

Politični pregled.

Državni zbor. — Poslanska zbornica ima sedaj bolj po redkoma seje. Na razpravi je proračunski provizorij za l. 1898, kateri je vlada uveljavila s § 14 in ga sedaj predložila v nakladno odobravanje poslanski zbornici. Razprava je seveda eminentno politična. Mej drugimi je govoril tudi dr. Stranski, kateri je zlasti ostro prijemal graško nadsodišče. Ministerski predsednik grof Thun je v jedni zadnjih sej pregovoril o izgrednih proti Italijanom na Primorskem, rekši, da so v Trstu nastali izgredi. Ker so Lahi s priredbo veselic žalili čut lojalnosti vsega prebivalstva. Ta odgovor je Lahe silno razkačil.

Vlada in Lahi — Vladna pogajanja z laškimi poslanci so se razbila, kajti listi poročajo, da so se vršila posvetovanja mej italijanskimi poslanci in nemškoliberalnimi veleposestniki radi skupnega postopanja in vse kaže, da so ta posvetovanja imela uspeh.

Nagodbeni odsek. — ima dan na dan seje. Generalna debata o nagodbenih predlogah je bila sila dolga. Posebnega niso govorniki glede nagodbe ničesar povedali. Razprava je bila bolj politična, kakor stvarna. Senzacijo je obudila izjava finančnega ministra dr. Kaizla, da gre za več, kakor za nagodbo, kar pomeni, da gre za parlament, za sedanjo ustavo. V sredo je bil sklenjen konec debate, a debata s tem še ni končana, ker pridejo na vrsto še vsi oglašeni govorniki in teh je jako mnogo. Če pojde razprava o nagodbi v tem tiru dalje, kakor doslej, potem bo končana šele v prihodnjem stoletju.

Položaj. — Razmere v državnem zboru še vedno niso tako pojasnjene, da bi bilo mogoče uganiti, kako se občni položaj razvije, bo li mogoče vladati s parlamentom ali pa bo ministerstvo prisiljeno poseči po § 14. Pač pa se jasni razmerje mej vlado in mej desnico. Izvrševalni odbor desnice je vladi dal ultimatum, naj se izjavi, v koliki meri more in hoče ustreči zahtevam slovanskih narodov in odgovor je bil dosti povoljen. Pogajanja sicer še niso končana, ali toliko je jasno da se je mej vlado in mej desnico doseglo porazumljenje in da bo desnica vlado podpirala Tudi slovenski poslanci so se že načeloma sprijaznili z vlado.

Mejnarodna konferenca proti anarhistom. — Za to konferenco so se izrekle skoro vse država, a že zdaj je jasno, da ne bode imela druzega uspeha, kakor nekako mejnarodno policijsko pogodbo.

Hrvatska. — Profesor Pavič, deželni in državni poslanec, je imenovan načelnikom oddelka za nauk in bogočastje pri hrvatski deželni vladi. Razni listi trde, da je bil imenovan kot kompromisni kandidat mej banom in škofom Strohsmayrjem kar pa ni verjetno.

Ogerska. — V madjarskem parlamentu so opozicijovalne stranke začele opozicijo, katera pa je hitro prenehala, čim je ministerski predsednik energično nastopil.

Kreta. — Turški sultan se je naposled vender udal. Dobri dve leti je znal lokavo zavlačevati rešitev kretskega vprašanja in morda bi jo bil mogel še dlje zadrževati, da se niso kretski Mohamedanci uprli protievropski posadki in tako dali Angleški, Italiji, Franciji in Rusiji povod da so doposlale sultanu ultimatum in zahtevale, naj umakne vso tursko vojsko s Krete. Sultan se je upiral dokler se je mogel, a naposled se je udal in se v kratkem začne turška posadka na Kreti okrcavati. S tem je Kreta faktično osvobojena.

Obrtnija.

O poklicu in o vzgoji v rokodelstvu.

(Spisal M. Kunc.)

(Konec.)

Zahteve glede izurjenosti so jako različne. Ni ravno potrebno, da bi se moral vsakdo naučiti najfinejšega dela. Ljudje pač ne stavljajo vsi jednacih zahtev, vsled česar se delavcu z manjšo izurjenostjo, z manjšim strokovnim znanjem možnost zaslužka, polje delavnosti, sicer omeji in utesni, ali ne popolnoma zapre. Dočim se more dober delavec, ako njemu primernega, finega dela ne more dobiti, včasih lotiti tudi slabejšega dela, se nasprotje tega ne more zgoditi pri manj sposobnem delavcu. Ta eminentno praktični ozir mora vsacega spodbujati, da si pridobi kar mogoče največjo sposobnost v svoji stroki.

Nekateri stariši so posebno skrupulozni pri izbiranju mojstra, kjer naj se njihov sin uči rokodelstva. Skrbi jih zlasti in to je lahko razumljivo, kako se bo ravnalo z otrokom, saj ljubi vsak oče in vsaka mati svojega otroka. Mnogi se posebno boje mojstrove strogosti, dasi je prav ta lastnost najboljše jamstvo, da se vzgoji značajen mož. Seveda je predpogoj, da je s strogostjo združena pravičnost. Mojstru, kateri da nase uplivati po razpoložnosti, čegar strogost je prav za prav surovost, ni otroka na noben način zaupati. Kdor je svojo obrt tako uravnal, da ga mora delovanje vajencev vzdržati, ta sploh ni resničen mojster. S tem nikakor ni rečeno, da vajenčeva delavnost naj mojstru nič ne koristi, nasproti, v lastnem interesu vajenčevem je, da je vajenec kolikor mu je mogoče hiter in marljiv, mojster pa mora sam vedeti, kaj more in sme zahtevati od mladega vajenca. Mojstru ne sme lastna vztrajnost in sposobnost nikdar biti merilo, po katerem sodi marljivost in sposobnost nerazvitega dečka. Svojih lastnih skrbij in tožba naj nikar ne razklada mlademu človeku, ako mu neče zaupanja in nadej v bodočnost že v kali zadušiti. Vajenec ne sme priti do mnenja, da se tudi njemu ne bo nikdar bolje godilo, kakor njegovemu, morda v žalostnih razmerah živečemu mojstru.

Sploh pa mora biti mej stariši in mej mojstri-učitelji njihovih otrok zaupanje. Vsaka vajenčeva tožba ni

opravičena. Kdor hoče krojač ostati, se mora zgodaj naučiti dvoje: služiti in pokoren biti, kajti to bo moral biti vse svoje žive dni, čeprav morda v drugi obliki. Ako se tega za mladih let nauči, ga pozneje ne bo bolelo. Tudi mu naj ne bo nobeno delo preslabo. Rokodelci, dasi so tako svobodni gospodje, kakor jih pozna malokateri drugi stan vender niso taki gospodje, da bi jih fizično delo po občni sodbi — poniževalo. Delo je rokodelčeva sreča, njegova čast in njegov ponos, nasprotje lahko mirnega srca prepusti tistim „višjim“ stanovom, kateri itak nosijo pretežko butaro predsodkov.

Jedno točko pri vzgoji vajencev je še omeniti in sicer prav važno in perečo točko. Ta se nanaša na delavsko vprašanje. Ne vem, če je bilo kdaj drugače, kakor je sedaj. Kolikor se spominjam jaz — in spominjam se že nekaj let nazaj — mi je znano, da je prava bela vrana tisti delavec, ki prostovoljno ali slušajoč glas svojega dobrega srca kaj stori za strokovno ali sploh za duševno izobražbo vajencev. Najsi tudi delavci mnogo govore in pisarijo o solidarnosti, o človekolubju in drugih tacih lepih rečeh, na vajence se to prav nič ne nanaša. Kaže se, da ima pri tem velik upliv sicer toli razupiti egoizem. V kolikor se delavci glede vzgoje in izobražbe vajencev drže pasivno — in na čast inteligentnim delavcem se mora priznati, da tako navadno postopajo — nima stvar posebnega pomena. Slabi nasledki pa nastanejo, ako delavec na vajenca upliva in ga navdaja z nazori in mislimi, katerih deček še ni v stanu presojati ter ga prezgodaj seznanja s političnimi homatijami. Treba je navadno dolgih in britkih izkušenj, predno pride dečkova duša zopet v ravnovestje iz katerega je bila prerano izvabljena.

Noben mojster nima pravice zahtevati, naj bi njegovi delavci svoj dragoceni čas zastonj izgubljali z vajenci. Kar pa mora mojster na vsak način zahtevati, je to, da se delavci ravnajo po njegovih zahtevah glede ravnanja in občevanja z vajenci. Naravnost neodpustno je, ako se nepokvarjenemu dečku njegovi idealni nazori z nepremišljenim govorjenjem in ravnanjem takorekoč iz srca trgajo, ako se mlademu človeku, ki gleda z veseljem in z zaupanjem v prihodnjost, kaže tista grda stran sveta, katero je vstvarila in katero vzdržuje človeška hudobnost in človeška lakomnost.

Mojstrom in delavcem bodi zatorej priporočeno, naj z mladim naraščajem ravnajo z ljubeznijo in pravično, naj že pri tem računajo na hvaležnost ali naj nanjo ne računajo. Tako ravnanje je jedna prvih človeških dolžnostij in le z izpolnjevanjem te dolžnosti je možno vzgojiti značajne ljudi. Dobro vzgojeni in značajni delavci ne bodo nikdar na škodo, ne delavcem, niti mojstru, ampak bodo vez, ki bo vzdrževala mejsebojne porazumljenje. Samo na ta način se da kljubovati nazadovanju našega rokodelstva in produkcijo napeljati v tisto v pravo struja, za katero se pošteni in delavni ljudje s polno opravičnostjo potezajo in katera se mora tudi doseči.

Kmetijstvo.

Skrb za kopita.

Konj ima samo jedno nogo, pravi stari a resničen pregovor. Če se pohabi ena konjska noga, tedaj niso ostale tri prav nič vredne. Zategadelj mora skrbeti vsak živinorejec, da se konji hitro ne pohabijo, da ne opešajo in da slednjič ne zbole na nogah.

Pri konjih opazujemo čestokrat pretrda in prekrhka kopita. Najčešče se nahaja omenjena napaka na sprednjih nogah, kateri stojita v hlevu večinoma na suhem. Prekrhek rog se rad drobi, na njem se prikažejo različne poke in luknjice in posamezni koščeki razpadejo, razven tega tišči rog na mehke kopitne dele, ki se vsled tega pogostokrat vnemo. Vse te napake skupaj zakrivijo ono le prenavadno šepanje, katero opazujemo kaj čestokrat pri različnih konjih. Nasproti temu pa sta zadnji kopiti večkrat premehki, ker stojita v vlagi (v platu in scalnici). Premehka kopita pa postanejo rada ploščnata, široka t. j. nepravilna, razven tega tišči pokvečen rog na mehke dele ter napravlja vnetje in šepanje. Dolgotrajna vlažnost povzroči tudi, da se vname kopitna strela, da včasih celo popolnoma segnije.

Kako se izogibati navedenim napakam in boleznim? Pretrdo kopito moramo včasih pomočiti z vodo ali pa je oviti z mokro cunjo, rog postane bolj mehek ter se ne drobi in ne kruši. Nepotrebno pa je, držati kopita dolgo časa v vodi. Še bolj nepotrebno ali, bolje rečeno, naravnost škodljivo je, mazati (zalepiti) kopita z ilovico ali z govejim blatom, kar je dandanes celo v hlevih umnejših živinorejcev običajno, Ilovica se namreč kmalu posuši in strdi ter odtegne kapitu mnogo vlage, torej učini baš nasprotno, kar je človek nameraval. Konjske snovi v govejem blatu, osobito amonijak, pa razjedajo in kvarijo rog, zatorej kravje blato več škoduje kakor koristi.

Omehčanje kopita in gnilobo strele more najuspešneje zabraniti čista in snažna nastelja. Dalje se priporoča pri mehkem, kakor tudi pri trdem kopitu takozvano kopitno mazilo, ono zmehča namreč pretrd rog, a na druge strani zopet prepreči, da se ga mokrota preveč ne prime. Za ta namen je usoljena svinjska mast najboljše kopitno mazilo. Vsa vstala mazila, katera priporočajo raznovrstni izdelovalci, niso prav nič boljša, ali pa še celo slabša od masti. Vsak teden je treba namazati kopita vsaj enkrat z mastjo, pa ne samo kopitne stene, ampak tudi gornji del, kjer se dlaka začenja, se mora prav dobro namazati. V kopita tistih konj, kateri morajo mnogo hoditi po vodi, morate vsak dan vzdigavati svinjsko mast, da se zabrani zmehčavanje. Napačno bi ravnali, ko bi mazali blatna kopita, s takim počenanjem bi lahko več škodovali, kakor koristili. Blato bi se namreč med rogom in med mastjo posušilo ter bi napravilo trdo skorjo, katera bi bila kopitu na kvari.

*

Če pride vprežna živina z blatnimi nogami od dela domov, jih moramo skrbno očediti in osnažiti. Pa ne samo kopit, ampak tudi osnažene noge je treba umiti z mlačno vodo ter jih obrisati s cunjo ali s slamo. Blato, nesnaga in vlažnost izpridijo namreč kopita, napravljajo vnetje kože nad bicljem (rape), gnilobo strele itd. S kopitne Strele in s podplata odstranjujte sploh dan na dan raznovrstno nabrano nesnago. Dalje je treba paziti, da se ne vrine med podkev in rog kak kamenček, kajti to bi pouzročilo. šepavost in celo vnetje mehkih delov pod kopitom. Konjem, kateri pridejo trudni z dela domov, naj odrga hlapec vse štiri noge s slamo, da doteka k koži več krvi, zato da se noge pred časom ne pokvarijo in da živali ne postanejo prezgodaj pohabejene.

Nikoli ne napajajmo vročih konj in tudi skoz vodo jih ne dajmo bresti. Ako mora vroča žival v mrzlo vodo, prehlade in vnamejo se mehki deli pod rogom in nasledek temu je prepolno, ploščnato in sploh popačeno kopito ter „šepav“ konj.

Priporočamo pa vsem lastnikom konj v J. Blasnikovi tiskarni v Ljubljani ravno kar izšlo knjigo **Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati.** Spisal dr. Janez vitez Bleiweis-Trsteniški. Cena 80 kr., po pošti 10 kr. več.

Poučni in zabavni del.

Početek romana.

(Črtica. — Napisal Láščan.)

Odvetnik dr. Emil Pavčič, zabaveželjen, zdrav, mlad, lep mož je strastno ljubil vse, kar nam življenje lepša, boljša in sladi. V dosego tega ni zamudil še nikdar v svojem življenju nobene prilike.

Odkar je izvršil gimnazijo, odkar se je začel zavedati življenja, bila mu je edina želja naglo postati svoboden, samosvoj gospodar, kajti le takemu je mogoče veseliti se življenja in se zabavati po svoji volji in lastnem ukusu, le takemu je možno uživati kar, kadar in kolikor se mu ljubi. Ena glavnih skrbij mu je bila pridobiti si bogastva, vedel je dobro, da le premoženje rodi ugled, veljavo, spoštovanje, ter daje različne sposobnosti za mnogobrojna uživanja.

Kakor hitro se mu je posrečilo pridobiti nekaj veljave, kot odvetniški koncipijent, doktor in reservni poročnik v očeh Albina Cirerja, oderuškega, častilakomnega in silno bogatega trgovca, takoj je istega poprosil za roko njegove edinke, ne brigajoč se, kaj poreče ona k temu, ga bode li ljubila, ali on njo, bode li zakon srečen; bilo mu jele do premoženja.

In Cirer mu jo je z veseljem obljubil, še v čast si je štel dobiti tako imenitnega zeta. Njegova edinka osemnajstletna Milka, skrbno vzgojena v tesnem samostanu in potem pod zvestim nadzorstvom stare sitno-stroge tete — mati ji je bila umrla — se ni upala niti ustavljati grozečim ukazom resnega očeta, da si ji dr. Pavčič ni čistonič ugajal.

Tako je nastal zakon, kateri je bil, kakor je naravno, jako nesrečen in kar naravnost čuden.

V naravi dr. Pavčiča ni bilo niti takega svojstva, ki bi moglo osrečiti vsaj najnavadnejšo gosko, kaj še le tako fino, tenkočutno, sem pa tam precej sentimentalno bitje, kakor je bila Milka.

Da si je bil vedno prijazen, vesel, zabaven in ljubeznjiv, tega vendar svoji soprogi ni mogel in ni hotel kazati. Obnašal se je napram njej vedno pusto, čemerno dolgočasno in neznansko hladno. Čeprav se je ona kazala njemu udano, zadovoljno, vendar mu ni mogla prav nič izpremeniti njegove trde, odbijajoče narave, kakoršno je namreč kazal proti njej.

V treh letih neznosnega, nesrečnega zakona pa se mu je izhlapilo še ono malo simpatije, še ono malo spoštovanja, kolikor ga je sicer gojil do vsake mlade, lepe ženske; iskreno ni ljubil svoje soproge pa niti tedaj, ko jo je jemal v zakon.

Otrok nista imela.

To bi bila edina vrv, ki bi bila v stanu premostiti nastalo brezdno med njima. In s tem je izgubila mlada žena edino nado, edino vez, katera bi mogoče še zvezala nesorodnost in neskladnost duš in značajev.

Dr. Emil Pavčič je svojo ženo čimdalje bolj zanemarjal. Občevala sta med seboj le za največjo potrebo in še to tako prisiljeno, trdo, suho. Nikdar je ni jemal seboj na izprehode, ne v gledališče . . . .

Da si se je ona temu polagoma privajala, vendar jo je lomil često obup . . .

Parkrat je že skušala ublažiti to stanje, izboljšati razmere v zakonu; napravila se je posebno prijazno, ljubeznjivo, naravnost vsiljivo, objemala ga je in poljubljala strastno hrepeneče, a predno mu je mogla potožiti svojo tugo in bôl, vprašati ga zakaj, je tak, prositi ga naj bode drugačen, našteti izglede kakšni so drugi in kakšen bi moral biti on, že se ji je izvil iz objema: zasmejal se ji topo, pogladil si hladnokrvno črno, lepo svetlikajočo brado, potem pa jo resno, možko pokazal naj ne bode otročja, konečno ji je z jezo dopovedal, da so objemi in poljubi za nezrele, na pol blazne zaljubljence.

In ko so se ji izjalovili ti posljedni, edino močni poskusi, iskala tolažbe samo še v molitvi, vsiljevala pa se mu ni nikdar več . . . .

Tako se je počasi uživela v te neznosne razmere, da se ji niso bile več tako obupne in strašne. Saj pravijo, če se človek privadi vezij in okov, da jih več ne čuti, privadi se pa človek vsega, čeprav nekaterih rečij težko.

Najhujše pa, kar je morala občutiti, je bilo to, kar so ji nanesli na nos potom anonimnih pisem o nezvestobi soproga, o njegovih nečastnih početjih.

Nekoč je bila obveščena o nekih nočnih sestankih z zdravnikovo gospo . . .

Drugič so skrbeli dobri prijatelji in prijateljice, da je zvedela o ljubimkovanji z notarjevo hčerko, tisto razposajeno, poredno, živo institutko . . .

To pa ji je bilo preveč.

Vprašala ga je o vsem tem, hotela se je prepričati. Bila je razburjena, vendar se je delala mirno, brezbrižno.

On pa je napravil malomaren, jezen obraz:

„Kaj takega si moreš misliti ti o meni?“

In čelo se mu je zgubančilo, oči zasvetile, potem pa se je držal jezno ves mesec . . .

Tako sirota še vedno ni vedela pri čem da je. Samo sebe je hotela prepričati in si dokazati, da tak pa Emil vendar ni, ampak, da je vse to delo zlobnih, zavistnih ljudij.

In ko se ni mogla prav nič prepričati o njegovi nepoštenosti se je slepila z različnimi izmišljotinami . . .

V novomodno opremljeni vsprejemnici znak leže na široki otomani, puseč vonjivo, tanko cigareto prebral je naglo, dvakrat zaporedoma majhen, parfumovan biljet, katerega mu je ravnokar donesel postrešček.

Vsebina ga je elekrizirala.

Z levico je izvlekel uro, z desnico pa se je oprl malo, črno, fino izrezljano mizico in se naglo dvignil. Zamrmral je lahno kletvico, položil biljet na mizo in stopil k omari za obleko. Od ondot je izvlekel lahko črno dreso in se začel preoblačiti.

Natikajoč tanki, ozki sveater zaklel je še parkratov, pogledal na uro, potem pa skočil iz sobe, pograbivši na mostovžu kolo. V vihravosti je pozabil na mizi biljet.

Skozi tanke, redke gardine gori v prvem nadstropju pa je gledalo dvoje vodenih, popolno otopenih oči to njegovo nezvozno vihravost.

Ko paje zavil s kolesem za oglom, prašala se je mlada žena zopet enkrat po dolzem, dolzem času: kam neki gre?

Kakor se pa on ni brigal za njo, privadila se je ona tudi prezirati njega in kljub radovednosti si ga je kmalu izbrisala iz spomina.

Zljubilo se ji je čitati. Lahnih, mogočnih korakov stopila je v sprejemnico do omare knjig, da bi si izbrala kaj primernega čtiva. Na mali toaletni mizici opazila je biljetek in radovednost — ta prirojena ženska lastnost — potisnila ji je papirček kar sama v roko.

Preletela je v hipu z očmi par stavkov mehke, ženke pisave.

Nehote se je stresnila po vsem životu.

Pomencala se je oči, potem pa še enkrat zlogovala polglasno vsebino parfumovanega lista.

Ob polu treh te pričakujem v malem logu, na skrajnem potu, leva stran, tretja klop. Pridem s kolesom, pridi tudi Ti, potem se kam odpeljeva. Tisoč poljubov, vsa Tvoja.

Pepica.

Spodaj pa je bilo podčrtano, skrij pred soprogo!!

Vodene, motne oči so se ji v hipu zaiskrele, naval krvi je šinil v glavo, lica so zarudela, po udih ji je preletela mrzlica. Malih rožnatih, skoro prozornih prstkov se je polotil krč in listek ji je odpadel na tla. V kolenih je začutila toliko onemoglost, da je morala omahniti na otoman in v istem hipu je čutila, da ji ledeni hrbtni mozeg.

Pred duhom se ji je javlala slika za sliko. V razburjenih možganih strnila so se v hipu vsa pripovedanja kolikor jih je čula tu pa tam o svojem možu, k temu je pridela še to, kar je sama opazila in pred duševnimi očmi se ji je vse to z donašnjim dogodkom vred razvilo v popolno grozno celoto.

Da jo je preziral, zaničeval, da celo sovražil, vse je potrpela, prenašala, za vse to je dobila tolažbe v molitvi, a, da jo je varal tako nesramno, tako podlo goljufal. to pa je bilo neznosno, usodno.

Zanemarjenje, preziranje pripisovala je njegovi hladni odbijajoči naravi in mu je odpuščala, a to česar se je prepričala sedaj, pa jo je uverilo, da je njen soprog, najnavadnejši propalica, izvržek, nesramen lopov . . .

Stemnilo se ji je pred očmi, v ustih se je zapenila slina, bala se je že, da se onesvesti.

„Moj Bog!“ je viknila obupno, v rudeče očesne jamice pa so ji stopile solze; „Zakaj pripuščaš taka hudodelstva?“

Krčevito je dvignila roki v zrak, kateri pa sta takoj omahnili.

Hitrost žile se ji je podvojila, senca so se ji napela in iz prsij izvil se ji je s težavo močni nečloveški vzdih.

„Ne, ti nisi pravičen Bog, ko . . pripuščaš, da se gode take — reči!“ . . .

To je zakričala, dvignila se nekoliko na otomani, a omahnila, kakor mrtva nazaj.

Izbuljeve, izjokane oči ustavile se so na nasprotni steni na majhen, drobnem, svetlikajočem samokresu, z belimi, slonokoščenimi okraski.

Na mramornatem, razbeljenem čelu videl se je v hipu oblak, kako je šinila nova, sladka, hladilna misel po možganih, na obrazu je zaigral divji, na pol blazen smehljaj, preko rudečih polnih ustnic pa se ji je pocedila dolga, nitkasta slina.

S tresočo roko se je polagoma dvignila, pristavila stol k steni in se stegnila po malo, svetlo stvar. Krčevito je stisnila revolver na prsa, čez nekaj časa pa je pritisnila mrzlo cev na čelo.

V hipu je zopet odmaknila. Postavila je stol na prejšnje mesto sama pa sedla zopet na otoman. Iz lic ji izginila rudečica in obraz je postal mrtvaško bled.

Izdrla je zoprnico, potem pa pregledala, da li je samokres nabit.

Nekdo je hlastno potrkal.

Stresnila se je z nova po vsem životu, potem pa e odzvala: „Naprej!“ ne da bi vedela kdaj in kako. V hipu pa, ko se je zavedla, je odložila samokres na mizo.

Vstopil je dr. Žužek, koncipijent odvetnika Pavčiča, mlad, lep mož, povsem pravilnega obraza, s kratko, temno francoski prikoničeno brado.

Priklonil se je, obstal in umolknil.

Ostro zašrtane besede obupa, divje razburjenesti na mladem, svežem obrazu gospe odvetnice, nje burno dvigajoče se prsi, to težko, globoko, razvneto sopenje, kalne, motne, brezbrižno gledajoče oči — vse to je napravilo na koncipijenta Žužka čuden, mučen utis in ga postavilo v neprijetno stanje. Ko pa mu je vplaval pogled na mali, svetli samokres, ko se je ozrl drugič na gospo odvetnico, je mladi, veseli, pogumni doktor pobledel in ni mogel niti povedati po kaj je prišel.

Tudi odvetnica se je prestrašila došleca, rada bi mu bila takoj pokazala vrata, žal ji je bilo, da mu je tako nepremišljeno, tako rekoč nohoté dovolila vstop.

Zavest pa je dobila odvetnica prej, kakor koncipijent Žužek.

„Česa bi radi gospod doktor?“

„Oprostite milostljiva! Iščem gospoda doktorja, iz pisarne prihajam, važne stvari!“

V odlomkih je to povedal koncipijent, gladil se v zadregi razmišljeno po bradi in gledal v strop in po stenah, samo v upadli, bledi obraz gospe odvetnice se ni upal več upreti očij. (Dalje sledi.)

Amerikanske zanimivosti.

(Piše Aleksander Toman.)

Chicago, meseca septembra 1898.

Po tri mesečnem bojevanji se je vojska Zjedininih držav z španjskim kraljestvom končala.

Španija bo zgubila svoje amerikanske kolonije in bržkone se bodo vsled te vojske tudi njene azijatske posestva zdatno skrčila.

Da se bode ta vojska končala s porazom španjskih vojnih čet — o tem pač ni nihče dvomil, dabodopa Amerikani pri tej priliki imeli tako lahko nalogo, tega se pa tudi ni nobeden nadejal — tudi tukaj v Ameriki ne.

Sijajna zmaga amerikanskih vojnih sil na morji in na suhem, je postavila Zjed. država v prvo vrsto svetovnih velevlad in doslej bode Evropa z Ameriko računiti morala ne le oziroma narodno-gospodarskih stvari, ampak tudi pri vseh svetovnih političnih vprašanjih.

Ko je predsednik Mac Kinley napovedal vojsko, je cela Evropa ta korak ostro obsojevala — ker zdelo se je vsem, da je pravica na strani Španije.

Predsednik Zjed. držav ni nikako radovoljno osodepolni „ultimatum“ v Madrid poslal. On in njegov kabinet so bili odločno zoper tako ostro postopanje.

Mac Kinley je časti vreden poštenjak, resnega značaja in treznega razsojevanja. Kot nekdanji vojak, kateri je v Zvezni vojni (1861—1865) služil kot višji častnik z največjo hrabrostjo in odličnostjo, je vedel, kako hudo vsako ljudstvo trpi, katerega nemila osoda zažene v vojskovanje.

Evropejcem se torej more čudno zdeti, da je pod takimi razmerami vendar-le ta vojna izbruhnila.

V Ameriki imenujemo predsednika „first servant of the people“ to je: „prvi služabnik ljudstva.“ Da je to istina v pravem pomenu besede, to se je pri kubanskem vprašanji zopet očividno pokazalo.

Ko je v Havanski ladjostaji amerik. Vojna ladija „Maine“ razstreljena šla dnom morja in ž njo 270 amerikanskih mornarjev, onda je po vseh Zjed. državah počil glas neizrečenega črta do vsega, kar je španjsko in geslo: „Remember the Maine!“ (spominjaj se Maine) je postal vojni krik celega amerik. naroda.

Ustanek na otoku Kuba je že trajal tri leta. Pač celi svet zna, da Španjci so znali podjarmiti v novo iznajdenih deželah divjake, zapisala je pa tudi zgodovina, da oni niso bili nikjer vspešni kolonizatorji in civilizatorji. Te dežele so jim le služile v to, da so tje pošiljali domače odlične dostojnike, kateri so s silovito roko in krutim srcom drli podvržence v svojo korist.

Verovati moramo torej, da je bila zadnja revolucija — kakor vse prejšnje — na Kubi popolno opravičena. Upor kubanskih domoljubov proti španjskim nasilstvu bi pač ne mogel tako dolgo trajati, ako ne bi bil od straneh podpiran, katere so imele svoj sedež v Zjed. državah.

V New-Jorku je kubanška „Junta“ organizovala ekspedicije, katere so dovažale kubanskim ustašom streljivo, orožje itd. Denar za to so prispevali večinoma Amerikani, kateri so simpotovali s tlačenim ljudstvom, borečim se za zlato svobodo.

Da pa to sočutje ni bilo povsem platonično, ampak v velikim zmerji prav egoistično — to je tukaj dobro znano.

Mnogo amerikanskih kapitalistov in društev ima na Kubi kupčijske in industrijalne interese; te stranke so na vse kriplje delovale, da se otok Kuba pridobi k Zjed. državam.

Država v Washingtoni je oziroma teh „Filibuster Expeditions“ večjidelj trdo zatisnila oči. Španska vlada je večkrat protestovala glede te malomarnosti in flagrantnim prestopkom neutralnosti — pa to je le male ali bolje nič izdalo.

Lepa, plodna ali na rudah bogata, tako blizo Zjed. držav ležeča Kuba je pa že več kot sto let bodla amerikanske državnike v oči.

Tako je stvar stala predenj je meseca februvarija t. l. podmorska bomba poknila, ter pokopala 270 amerikanskih mornarjev v mokrem grobu med razpoklim jeklom ponosno vojne ladije „Maine.“

O začetku leta so diplomatične razmere med Zjed. državam in Španijo tako napete postale, da je amerik. vlada sklenila, eno vojno ladijo v havansko luko poslati, katera bi imela nalogo varovati v Havani stanujoče amerikanske državljane, ako bi strast Španjcev vskipela in bi oni pretili življenja Amerikanov.

Kdo je uničil ladijo? Amerikanska komisija, katero je predsednik poslal na lice grozovite nesreče in katerej

je delala z pomočjo potapljalcev, je izrekla odločno mnenje, da je eksplozivna moč jekleno sklepje ladje zadela od zunaj. Tudi španjska komisija je iskala po uzroku eksplozije in slednjič je izrekla mnenje, da se to ne more določiti.

Državniki v Washingtoni so celo stvar jako mirno in pravilno obravnavali in zadovoljni bi bili, ako bi španjska vlada povrnila škodo, katere so Zjed. države na blagu in življenji trpele pri tej nesreči. Vlada je španjskim havanskim ladjostojnim uradnikom krivdo dajala, da so oni določili kraj, kjer ima „Maine“ sidrovati, da so oni po jih brez skrbnosti krivi pogina te ladije in da je torej jih vlada dolžna škodo povrniti.

V Zjedinjnih državah je bil vsak moralno prepričan, da je „Maine“ potopila hudobna roka, akoravno se ni španjski vladi očitalo, da je ona — dala povelje osodepolno bombo sprožiti. Da je bila luka havanska polna podmorskih bomb in to je torpedov je gotova stvar in prav zelo je mogoče, da je kaki častnik ali tudi nižje vrste vojak nečuvano pritisnil na električno žico, katera je vezala dotično bombo s suho zemljo.

Amerikansko ljudstvo je bilo razjareno do skrajnosti in ko Španija ni hotela oziroma „Maine“ nobene odgovornosti prevzeti, je Mac Kinley nehal pritisku javnega splošnega mnenja, ter je napovedal vojsko.

Ako se obrnemo na vojne moči Zjed. držav v začetku vojske, moramo reči, da so bile jako nedostatne. Stalna armada šteje tukaj samo 25 tisoč vojakov, kar pri tukajšnih razmerah v mirnem času popolno zadostuje. Ta vojna moč obstoji iz prostovoljcev, kateri se zavežejo, dobo petih let služiti. Prostaki dobivajo 14 do 18 dolarjev (35 do 45 goldinarjev) na mesec, hrano imajo izvrstno, prav gosposko. Službovanje pa ni prijetno, vežbati in delati pri uterjevanj posadek morajo neprenehoma. Glavna naloga jim je čuvati nad Indijanci, da ti z orožjem v roki ne plenijo in morijo bele naseljence, živeče blizo indijanskih reservacij. Ti vojaki se morajo prištevati med narbolje vojake na sveti, kar se tiče izurjenja v vojaških vajah in trde discipline. Ker ima stric sam dosti denarja za streljivo, so njegovi vojaki jako pridno vadijo v streljanji in oni so v tem oziru morebiti narboljši med vsemi svetovnimi armadi. Kakih 8000 je črnih vojakov in oni so zopet v tej vojski pokazali, da se zamorec zam biti kot sam peklenček.

(Dalje sledi.)

Novice.

— **Osebne vesti.** Učitelj v Premu J. Kostanjevec znani slovenski pisatelj, je imenovan nadučiteljem v Litiji.

— **Upravno sodišče** je odbilo pritožbo tržaške občine proti vladni odredbi, s katero se je dovolilo, napraviti na nagrobnem spomeniku Drag. Martelanca v Barkovljah slovenski napis.

— **Volitev v kontingentno komisijo na Dunaju** se je vršila v soboto in je bil izvoljen članom dr. Majaron, namestnikom pa notar Gogola.

— **Volilni shod v Kranju** je v četrtek 20. t. m. priredil kandidat narodne stranke za deželnozborski mandat mestnih občih Kranj- Škofjaloka, gosp. ravnatelj Ivan Šubic.

— **Regulacija plač deželnih uradnikov** Deželni odbor je sklenil, predložiti deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju načrt regulacije plač deželnih uradnikov. Upamo, da tudi deželnih slug ne pozabi.

— **Nadškof goriški dr. Missia** postane, kar poročajo laški listi, v kratkem kardinal

— **Kocenov spomenik** V Ponikvi ob južni železnici so v nedeljo razkrili spominsko slovečo ploščo kartografu Blažu Kocenu.

— **Nov list.** V Spletu je začel izhajati časopis „Nezavisnost“, kateri ima nalogo, delati na sporazumljenje mej Hrvati in Srbi,

— **Der Süden** bo od 1. novembra naprej vzhajal po trikrat na mesec. List je namenjen Nemcem slovenščine nezmožnim ljudem, a ti se zanj niti ne menijo.

— **Novo politično društvo,** kateremu je namen, braniti na Štajerskem slovensko mejo pred tujci so po zaslugi drž. poslanca Robiča in mariborskega odvetnika dr. Pipuša osnovali v Jarenini.

— **Javen shod** je 16. t. m. priredil goriški deželni odbornik in dež. poslanec dr. Tuma.

— **Poročil** se je g. Franjo Natek, poštni asistent v Ptuju, z gospč Roziko Kladnik z Vranskega.

— **Častno občanstvo.** Občina Dolenja vas pri Ribnici je izvolila častnim občanom kočevskega okr. glavarja dr. pl. Thomanna.

— **Vzgojišče za dekleta** so otvorile šolske sestre v Narodni šoli družbe sv. Cirila in Metoda v Velikovcu. Če je vzgojišče slovensko, je z veseljem pozdravljamo, želimo pa, da se tudi izrečno pove, v katerem jeziku se gojenke poučujejo in vzgajajo.

— **Slavnostna otvoritev gospodinjske šole,** katero je ustanovila c. kr. kmetijska družba, se je prav na slovesen način vršila v četrtek dne 20. t. m.

— **Šolo za zborno petje** je osnovala Glasbena Matica v Ljubljani. Vodstvo in pouk je poverila gosp. Mateju Hubadu.

— **Na ljudski šoli v Ribnici** se letošnje šolsko leto otvori peti razred.

— **Novo gasilno društvo** se snuje v Selcih pri Šempetru na Notranjskem.

— **Zveza slovenskih prostovoljnih gasilnih društev za Spodnje Štajersko.** Štajersko namestništvo je dovolilo ustanovitev društva „Zaveza slovenskih prostovoljnih gasilnih društev za spodnje Štajersko.“ Osnovalno načelništvo sklicuje v smislu § 13. zaveznih pravil glavno skupščino vseh slov. prostov. gasilnih društev na Spod. Štajerskem, katera hočejo k zavezi pristopiti, na dan 30. oktobra t. l. v Žalec v dvorano gostilne Hausenbichler dopoludne ob 10 uri. — Dnevni red. — 1. volitev zaveznega vodstva, to je: načelnika, namestnika, zapisnikarja in blagajnika. 2. volitev zastopnika pri deželnemu odboru, 3. določilo v gasilnim orodju in vežbanju, 4. Določba kroja za prihodno glavno skupščino, 5. predlogi in nasveti. Opombe. Vsako gasilno društvo ko jo je svoj pristop k zavezi pismeno naznanilo je ud zaveze in odpošle k glavni skupščini enega zastopnika. Želeti je, da pristopijo vsa gasilna društva k tej velevažni zavezi.

— **Aretovani anarhisti.** Na Reki je policija prišla na sled dvema nevarnima anahistoma in ju je tudi ujela. Jeden se zove Agostineli, drugi Bajocchi. Oba sta iz Akone. Udeležila sta se milanske revolucije, potem pa pobegnila na Reko, kjer sta prodajala žganje.

— **Cigani** so posestniku Francu Novaku iz Primče vasi pri Ambrusu ukradli iz hleva dva konja, vredna 160 goldinarjev.

— **Detomor** udova Ana Modic v Sevnici pri Mirni je stara 43 let, je svoje nezakonsko dete umorila na ta način, da mu je dala piti hudičevega olja in mu je zlomila oprsje.

— **Umrli.** V Kranju je umrl posestnik Tomo Pavšlar, svetnik trgovinske in kupčijske zbornice, v starosti 76 let. — V Ljubljani sta umrla knjigovez in posestnik Josip Gerber in vdova bivšega dež. šolskega nadzornika I. Pirkirjeva. — V Gorici je umrl prof. Andrej Marušič, častni kanonik.

— **Nezgode.** V Mariboru so našli na železniškem tiru truplo mladega človeka, katerem je bil vlak odtrgal nogo. — Pod črnuškim mostom so minoli teden našli mrtvega človeka, glede katerega se še ne ve, ali se je v pijanosti ponesrečil, ali ga je zlobna roka ubila. — V Ljubljani so se fijakarju A. Vrhuncu splašili konji. Tekli so proti mesarskemu mostu, kjer se je voz prevrnil. Vrhunc je padel s kozla in bil tako zelo poškodovan, da je umrl. —

— **Ogenj.** V Tupališčah, župnije preddvorske, je ogenj uničil te dni pet hiš in mnogo gospodarskih poslopiji. Škoda je prav znatna. Kdo je zažgal, se še ne ve natanko.

— **Žalostna vrnitev.** Španjski vojaki se vračajo v domovino, njihova vrnitev je jako žalostna. Na sebi nosijo vse sledove, ki jih zapušča borba z boleznijo, gladom in podnebjem. Iz Španske je odško na Kubo in na Portoriko 230 000 mladih mož, umrlo jih je 60.000, Rumena mrzlica in sušiča sta pokopali 90% teh 60 000 vojakov. Še predno je bila vojska končana, se je iz večine vojske vrnilo 50.000 onemoglih invalidov. Odkar se je vojska končala, se je vrnilo nad 20.000 mož, največ iz Santjaga. V kakem položaju so bili ti, se razvidi dejstva, da so morali vreči poprek za deset mrličev na dan v morje, tako so n. pr. z ladje „Brat smrti“ od 1300 vojakov vrgli v morje 127 mrličev, z druge od 1400 vojakov 102. Lahko si je misliti, kako žalostni prizori se dogajajo pri izkrcovanju in ni se čuditi, da so Španci za nekaj časa pozabili na finance, na politiko, na mirovne pogoje in na vse ostalo.

— **Strahovit požar** je divjal minoli teden v mestu Haukau na Kitajskem. Zgorelo je nad 10 000 kitajskih hiš in na več milijonov cenjenega raznovrstnega blaga, a ponesrečilo se je tudi blizu tisoč oseb, največ žensk in otrok.

— **Židovska nesramnost.** Poljski listi poročajo: Soproga nekega židovskega bankirja v Londonu je nekje brala, da se pariške dame, ki hočejo ohraniti svojo lepoto, kopljejo v mleku, to poskuša sedaj tudi lvovska židinja. Vsako jutro na vse zgodaj se pripelje pred bankirjevo hišo mlekarski voz necega židovskega liferanta. Sluge neso mleko v kopelj, kamor pride lepa bankirka kopat se za četrt ure. Po kopelji gre bankirka še nekaj časa spat, sluge pa stočijo mleko zopet nazaj v posode in mlekarski voz se odpelje v mesto na trg, kjer se proda vsak dan vse mleko. Židinja plačuje za „posojeno“ mleko po 2 gld. na dan.

— **Francosko plemstvo.** Veleugledni pariški list „Revue des Revues“ prijavlja članek, iz katerega je razvidno, da je nekdaj toli slavno in ponosno francosko plemstvo skoro že izumilo in da so se sedanji francoski aristokratje s primeroma malimi izjemami prav za prav le talmi-plemenitaši. Rečeni list pravi, da je na Francoskem izmej 25000 aristokratov komaj 5000 pristnih, mej temi jih je pa le nekaj nad 400, kateri so starejšega resničnega plemstva. Še zanimivejše je, da tudi sedanja republika podeljuje plemstvo in sicer za denar. Kdor želi dobiti plemstvo, prosi, da sme premeniti svoje ime in če ima dovelj drobiža, prosi in doseže, da obesi k imenu tudi plemstvo. Tako se je bankir Dulac prekrstil v Du Lac de Beaujoi. Kdor nima denarja, se sam imenuje plemičem kar na francoskem ni kaznivo.

— **Velikomestna popačenost.** Kako pokvarjeni so v vellkih mestih že otroci in kako brezbožni da so, kaže naslednja dogodba. V Londonu je bil povožen 10leten deček. Prenesli so ga težko ranjenega v bolnico in zdravniki so rekli, da bržčas ne okreva, ter so poklicali duhavnika. Ta je dečka jako prijazno ogovoril in mu rekel: Zdravniki so mi povedali, da si težko ranjen. Ali si bil vedno bogaboječ in priden? Fant je vzhihovaje vsled bolečin zaklical: Spravite se proč. Duhovnik je na te neuljudne besede mirno odgovoril: Bojim se, da nisi bil priden, in zdaj boš morda umrl. Fant pa je na to zarenčal: Kaj pa Vas moja smrt briga? Ali morda krste prodajate, da ste tako nadležni? — Strašno!

— **Velik časopis za Sibirijo.** Ruski listi razpravljajo jako obširno o nasvetu, naj se za Sibirijo izdaja velik list, kateri bi vse novosti priobčeval tako hitro, kakor petrograjski, moskovski ali pariški listi. Ker železnica še ni gotova, in bi tudi z železnico pisma potovala več dnij v Sibirijo, snujejo sedaj v Petrogradu družbo, katera naj izdaja velik list za Sibirijo. List bi izhajal v štirih mestih nakrat, v Omsku, Tomsku, Krasnojarsku in Irkutsku. Uredništvo bi bilo v Petrogradu, od koder bi se v rečena mesta napeljala posebna brzojavna zveza in bi se vsebina lista vsak dan brzojavila v imenovana mesta Kapitala za to podjetje bi bilo treba poldrugi milijon rubljev. List bi se izplačal če bi imel 40.000 naročnikov.

— **Ponarejaici bankovcev.** Že nekaj let se je policija vse Evrope trudila, da pride na sled navihanim sleparjem, kateri so znali ponarejati angleške bankovce tako, da jih niti davčni uradniki niso spoznali in so premnogo teh falsifikatov izdali, a vse je bilo zaman. Sedaj je policija v Vratislavi zasačila človeka, kateri pravi, da se imenuje Manquette in kateri je tam posknsil, zamenjati 28 ponarejenih bankovcev. Mož neče priznati, kdo da je, a slučaj je nanesel, da se je našla izdelovalnica ponarejenih bankovcev. V Pešti je namreč ujela policija nekega risarja Schwalbeja in njegovo ljubimko Jošt, rodom iz Ptuja, pri katerem je našla nekaj ponarejenih bankovcev in po daljšem iskanju je tudi našla stanovanje Manpuettovo, v katerem je dobila vse polno raznovrstnih priprav za ponarejanje bankovcev. Deloma je to že razkrito, odkod so prihajali ponarejeni bankovci, kdo pa je Manquette, kateri trdi, da je sin necega zobozdravnika iz Filadelfije, to že ni dognano.

— **Esterhazy in Boisdeffre.** Clémenceau je objavil v listu „Aurore“ Tajnosti, katere je dobil od neimonovanega svojega prijatelja. Ta prijatelj je imel slučajno priliko pregledati preiskovalne akte Bertulusa proti Esterhazyju. Bertulus je moral s preiskavo prenehati, ker mu je to vkazala vlada. V teh aktih je razvidno, da sta občevala major Esterhazy in šef generalnega štaba, general Boisdeffre čudno prijazno. V nekem pismu, katero je pisal Esterhazy Boisdeffru mej preiskavo Esterhazyjevih pisem na gospo Bolancy, pravi Esterhazy: „Ali se morete zanesti na svoje zvedence? Ako se morete, zanesem se po vsem na Vas. Sicer pa bom dejal kakor glede bordereana, da so mojo pisavo ponaredili!“ Že doslej se je sumilo, da je general Boisdeffre poleg majorja Esterhazyja in polkovnika Henryja, glavar mej ponarejalci in sle-

parji v Dreyfusovem procesu Henry se je umoril, Boisdeffre je takoj na to odstopil in Esterhazy je pobegnil. Razkritja Clemenceau zburjajo silno senzacijo. Borderean, ki je bil jedini jedincati „dokaz“ proti Dreyfusi, ki je povod njegove obsodbe, je po teh razkritjih. ako so resnična, ponaredil Esterhazy Vse kaže zopet, da so imeli Zola, Labori, Picquart in Clemenceau prav, ko so zatrjevali, da je Dreyfus nedolžen (ali sokrivec?) in da je Esterhazy izdajalec (oziroma glavni krivec).

— **Socijalisti in orožniki.** V občini Lepsenyi pri Veszptinu na Ogerskem je pouzročilo šest vinjenih socijalistov na ulici velik izgred. Ko so prišli orožniki, so jih socijalisti napadli. Neki orožnik je ustrelil in zadel socijalista Szoladyja, Krogla mu je šla skozi prsa in hrbet ter je ubila za njim stoječo deklico. Deklica je takoj umrla, Bolady pa je živel še več ur. Mnogo ljudij so zaprli.

— **Drama „Kapitan Dreyfus“ igralcu nevarna.** V Debreczinu na Ogerskem so predvčerajšnem igrali dramo „Kapitan Dreyfus“ Občinstvo je igralcu in igralki, ki sta predstavljala Dreyfusa in njega ženo, silno plosksla, igralec pa, ki je predstavljal polkovnika de Paty de Clama, glavno pričo proti Dreyfusu, ni mogel niti govoriti, ker so mu vedno žvižgali in sikali. Ko je ta igralec hotel iz gledališča domov, ga je čakala truma ljudij, da bi ga pretepla Priti je morala policija, da ga je spremila s svojem varstvom domov.

Loterijske srečke

V Brnu dne 19. oktobra t. l.: 46, 62, 87, 57, 73.
Na Dunaji dne 15. oktobra t. l.: 26, 72, 61, 17, 23.
V Gradci dne 15. oktobra t. l.: 62, 74, 6, 12, 19.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 14. septembra 1898. Pšenica gl. 9 70 kr. rž gl. 7.60 kr., ječmen gl. 6.75 kr., oves gl. 6.75 kr. ajda gld. 10.25 kr., proso gld. 7.75 kr., turšica gld. 6.45 kr. leča gld. 11.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 9 — kr Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Vizitnice

priporoča

J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

Phoenix pomada za lase

je bila na razstavi za zdravstvo in postrežbo bolnikov v Stutgartu 1890 l. odlikovana z darilom in je po izrazu zdravnikov in tisučih zahvalnih pisem edino reelno in neškodljivo sredstvo za gospode in dame, da si ohranijo bujno rast las, in katera zapreči izpadanje las in odstrani tekoj vse lišaje.

Za uspeh in neškodljivost se jamči!

Cena lončka **80 kr.** po poštnem povzetju.

K. Hoppe,

26—8 Dunaj, I. Wipplingerstrasse 14.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, Dvorni trg št. 3

sprejema in izplačuje hranilne vloge vsak dan, obresti 4½% polumesečno ali 4% od dneva vložitve do dneva vzdige.

V tekočem računu (Giro-konto) se računajo obresti od dneva vložitve do dneva vzdige za zdaj po 3½%

Rentni davek plača društvo samo.

Posojila in **kredit** v vsaki obliki, obresti so po **5½%** in po 5%, **brez** vsakih troškov ali prispevkov.

Poštno-hranilnične položnice in pojasnila brezplačno v pisarni ali po pošti.

Uradne ure od 9.—12. dopoludne in od 3.—5. ure popoludne.

Člani se sprejemajo iz naših pokrajin, potrebno je le z izjavo pristopa naznaniti, koliko glavnih deležev po 100 gld. se želi.

Zadnje srečkanje 22. oktobra

1. glavni dobitek 100.000 kron
2. glavni dobitek 25.000 kron
3. glavni dobitek 10.000 kron

v gotovini 20% odbitka.

Dunajske srečke à 50 kr.

Priporoča
J. C. Mayer,
menjalnica v Ljubljani.

Zahvale!

Spoštovani gospod!

Zahvaljam Vas, da ste mi poslali tako izvrstno zdravilo proti kašlju in prsni bolezni. Porabil sem jedno steklenico trpotćevega soka, kašelj in prsna bolezen mi je skoro prenehala. Pošljite mi takoj še tri steklenice Vašega izvrstnega trpotćevega soka, a zraven še tudi 2 zavitka čaja proti kašlju. Z velespoštovanjem

Vaš hvaležni
JAKOB SUPPAN.

V Divači, 19. oktobra 1897.

Trpotčev sok (Spitzwegerich Saft), kateri deluje tako izvrstno proti kašlju, prsnim boječinam, hripavati, težkemu dihanju pa tudi za stare bolezni, dobiva se vedno svež v lekarni pri Zrinjskem, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg štev. 20.

Naj pazi vsakdo na varnostno znamka, ker samo tisti trpotčev sok je iz moje lekarne, ki ima na steklenici sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega, hrvatskega bana.

Cena steklenici trpotčevega soka s točnim navodilom je 75 kr.

Razven trpotčevega soka je dobro rabiti proti kašlju tudi planinski čaj.

Cena jednega zavitka planinskega čaja proti kašlju je s točno pošiljatvijo 35 kr.

Oboje se pošilja vsak dan po poštnem povzetju. Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček še 20 kr.

Lekarna pri Zrinjskem
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Cénjeni gospod lekárnik!

Pred kratkim časom sem naročil od Vas jedno stéklenico krepilnih švedskih kapljic, naredile so meni in mojim znancem tako dobro, da Vas moram za to dobro zdravilo nájtopleje zahvaliti. Blagovolite mi za moje znance še tri steklenice po 80 kr. po poštnem povzetju poslati.

S spoštovanjem
VID ZANIĆ.

Modruš, dne 26. maja 1898.

Prave krepilne švedske kapljice delujejo izvrstno proti vsem želodčnim bolečinam, popravljajo prebavljenje, čistijo kri, krepijo želodec. Po teh kapljicah izginejo vse želodčne in črevesne bolezni, a dobi se dober apetit

Paziti je treba na varnostno znamko, ker samo tiste švedške kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na steklenici sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega, hrvatskega bana.

Cena jedne steklenice krepilnih švedskih kapljic s točnim navodilom je 80 kr.

Pošilja se vsak dan po poštnem povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček 20 krajcarjev.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naročila, katere znašajo 5 gld. in več, se pošiljajo poštnine prosto.

Zelo spoštovani gospod!

Moja žena je ležala tri mesce vsled trganja in bolečin v kosteh. Precej, ko je začela rabiti Vaše »mazilo proti kostnim bolečinam« je vstala že čez tri dni, in danes hvala Bogu, hodi. Zahvaljujoč se Vam za to izvanredno mazilo ostajam

pokoren sluga
Bartol Lisički.

Strmec pri Stulici, 22. aprila 1898.

Mazilo proti kostnim bolečinam (Fluid) je prav dobro zdravilo proti trganju in zbodanju v kosteh, protinu, bolečinam v križu, proti prehlajenju, pri prepihu i. t. d. Mazilo krepi oslabele žile in krepi stare ljudi, ki trpijo slabost na nogah.

Vsaka steklenica mora imeti varnostno znamko t. j. sliko Nikolaja Šubiča Zrinjskega hrvatskega bana, ker samo tisto mazilo je iz moje lekarne, ki nosi to varnostno znamko na steklenici.

Cena jedne steklenice mazila proti kostnim bolečinam s točnim navodilom je 75 kr.

Pošilja se vsak dan po poštnem povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj doda za poštni list in zabojček še 20 kr.

Lekarna pri Zrinjskem
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.